

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus: alueiden kilpailukyky, hallinto ja yhteistyö”

(2004/C 10/19)

Osana Italian EU-puheenjohtajuuskaudella toteutettavia toimia Italian pysyvä EU-edustaja pyysi 8. huhtikuuta päivätyllä kirjeellä Euroopan talous- ja sosiaalikomiteaa laatimaan lausunnon aiheesta ”Taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus: alueiden kilpailukyky, hallinto ja yhteistyö”.

Asian kiireellisen luonteen vuoksi komitea nimesi 24. ja 25. syyskuuta 2003 pitämässään 402. täysistunnossa (syyskuun 25. päivän kokouksessa) yleisesittelijäksi Henri Malossen ja hyväksyi seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 76 ääntä puolesta ja 1 vastaan. Kukaan ei pidättynyt äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. Euroopan unionin puheenjohtajavaltiolle Italialle 18. heinäkuuta 2003 esitetystä ehdotuksesta sopimukseksi Euroopan perustuslaista vahvistetaan ja lujitetaan yhteenkuuluvuuspolitiikkaa yhtenä Euroopan unionin keskeisistä pilareista. Euroopan talous- ja sosiaalikomitea on ollut yksi kyseisen politiikan alullepanijoista ja pääasiallisista tukijoista sen 1980-luvun alussa tapahtuneesta käynnistämisestä alkaen.

1.2. ETSK, joka on uranuurtaja hallinnon yksinkertaistamista koskevissa kysymyksissä⁽¹⁾, on huolestunut eri tavoin ilmenevästä huonosta hallinnosta. Merkkejä siitä ovat viivästykset ohjelmien täytäntöönpanossa, riittämättömät kumppanuudet taloudellisten ja yhteiskunnallisten toimijoiden kanssa sekä ristiriitaisuudet Euroopan unionin eri politiikkojen välillä. Kun EU laajenee 1. toukokuuta 2004, siihen liittyy maita, jotka hyötyvät merkittävästi kyseisestä politiikasta, vaikka niillä ei ole kokemusta sen toteuttamisesta eikä usein myöskään tarvittavaa kapasiteettia. Talouksien maailmanlaajuistumisen kiihtyessä koheesiopolitiikan tulevaisuus voidaan turvata vain hallintotapaa parantamalla.

1.3. ETSK tukee varauksetta Lissabonin prosessin täytäntöönpanoa, jotta Euroopan unionista tulee vuoteen 2010 mennessä maailman kilpailukykyisin tietoon perustuva talous. Tämä on tavoite, jonka avulla pyritään saamaan unionin kansalaiset liikkeelle, mutta sen saavuttaminen on nykyään uhattuna, koska taloudellinen tilanne on epävakaa ja koska jäsenvaltioilta ja unionilta puuttuu todellista tahtoa toteuttaa käytännössä Lissabonissa asetettuja toimintalinjoja. On myös saatava aikaan todellinen dialogi yritysten, työmarkkinaosapuolten ja kaikkien muiden kansalaisyhteiskunnan toimijoiden kanssa, erityisesti niiden kanssa, jotka voivat välittää kansalaisille Lissabonin prosessin kunnianhimoiset tavoitteet ja saada heidät osallistumaan prosessin edellyttämiin uudistuksiin ja hankkeisiin.

⁽¹⁾ ETSK on ensimmäisenä EU:n elimenä laatinut itselleen hallinnon yksinkertaistamista koskevat käytännönsäännöt.

1.4. Tässä hengessä ETSK laatii puheenjohtajavaltio Italian pyynnöstä ja tukeutuen ”talous- ja rahaliitto, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus” -erityisaostonsa viimeaikaisiin lausuntoihin⁽²⁾ joukon suosituksia koheesiopolitiikan tulevaisuudesta aiheina alueiden kilpailukyky, hallinto ja yhteistyö.

2. Alueiden kilpailukyky

2.1. Uudistetun koheesiopolitiikan tavoitteena on antaa koko yhteisön alueelle mahdollisuus sopeutua osaamistalouden haasteisiin. Yhteenkuuluvuuspolitiikalla pyritään myös vaikuttamaan siihen, että kaikki alueet voivat ottaa huomioon Lissabonissa asetetut tavoitteet. Euroopan unionin on kyettävä tulevaisuudessa saamaan uudelleen käyntiin voimakas kasvu. Euroopan unioni, joka on teollisuuden ja kaupan alalla kuulunut maailman johtaviin toimijoihin jo 20 vuoden ajan, vaikuttaa edelleen ulkopuoliselta (*outsider*), joka on riippuvainen muista taloutensa elvyttämiseksi. Tällainen tilanne on epänormaali. Suurimmalla osalla EU:n jäsenvaltioista on ollut käytössä yhteisvaluutta tammikuun 1. päivästä 2002 lähtien. Näin ollen EU:n on pystyttävä vakiinnuttamaan asemansa keskeisenä toimijana maailmanlaajuisessa toimintaympäristössä ja kyettävä löytämään kasvuun tarvittavat omat voimavarat.

2.2. Euroopan unionin sisäisen yhteenkuuluvuuden puute on eittämättä unionia heikentävä tekijä. Etelä-Italia, Ranskan maaseutualueet ja syrjäiset alueet tai Saksa ja sen uudet osavaltiot ovat esimerkkejä siitä, missä määrin koheesion puute voi jarruttaa maan taloudellista ja sosiaalista kehitystä. Sama pätee Euroopan unioniin. Unionin laajentuessa siihen liittyy maita, joissa kasvu on ollut Euroopan nopeinta viiden

⁽²⁾ Ks. erityisesti seuraavat lausunnot:

- Toinen kertomus taloudellisesta ja sosiaalisesta yhteenkuuluvuudesta, EYVL C 193, 10.7.2001, s. 70.
- EU:n taloudellisen ja yhteiskunnallisen koheesion strategia, EYVL C 241, 7.10.2002, s. 151.
- Koheesiopolitiikan tulevaisuus laajentumisen yhteydessä ja siirryttäessä osaamistalouteen, EYVL C 241, 7.10.2002, s. 66.
- Taloudellista ja sosiaalista koheesiota käsittelevä toinen väliraportti.

viime vuoden aikana ja joissa kehitysnäkymät ovat parhaat, mutta samalla unionin alueiden väliset erot syvenevät. Euroopan unionin koheesiopolitiikkaa on siis jatkettava ja vahvistettava. Koheesiopolitiikkaa on harjoitettu jo 20 vuotta, ja tulokset ovat rohkaisevia, sillä kyseisen politiikan avulla on mahdollistettu koheesiomaiden taloudellisen jälkeenjääneisyyden korjaaminen. Jäsenvaltioiden sisällä alueiden jälkeenjääneisyyden korjaamisessa ei sen sijaan ole saavutettu vakuuttavia tuloksia, sillä sisäiset erot eivät ole kaventuneet vaan joissain tapauksissa jopa suurentuneet. Euroopan komission tulisi tutkia uusia menetelmiä laajentumisesta aiheutuviin haasteisiin vastaamiseksi. Yhtenä haasteena on esimerkiksi synergian aikaansaaminen rakennerahastotoimien, Euroopan investointipankin investointilainojen ja käytettävissä olevan yksityisen rahoituksen välille. Tällaiseen yhteisvaikutukseen liittyy suuria mahdollisuuksia lisätä tuottavia investointeja erityisesti unioniin liittyvissä maissa.

2.3. Viime vuosina saatu kokemus on osoittanut, että ne maat tai alueet, joiden talous kehittyy, onnistuvat hyödyntämään omia vahvuuksiaan, erityisesti henkilöresursseja (mutta myös luonnonperintöä, maantieteellistä sijaintia jne.). Onnistumiseen ei ole "ihmereseptiä", ellei sellainen ole tällaisilla mailla tai alueilla vallitseva yhteiskunnallinen yksimielisyys kunnianhimoisista tavoitteista ja kohdennetuista investoinneista, joiden avulla voidaan varmistaa kyseisten maiden ja alueiden tasavertaiset mahdollisuudet samalla kun huolehditaan kestävästä kehityksestä: tässä on toisaalta kysymys yleissivistävästä ja ammatillisesta koulutuksesta sekä tutkimuksesta ja toisaalta korkealaatuisista perusrakenteista. Köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunta sekä kehityksessä jälkeenjääneiden alueiden mahdollisuuksien parantaminen ovat luonteenomaisia piirteitä eurooppalaisessa yhteiskuntamallissa, jota kansalaisten enemmistö sekä jäsenvaltioissa että ehdokasvaltioissa kannattaa. Kaikki organisaatiotavat, jotka eivät vahvista näitä suuntauksia, saattaisivat vahingoittaa yhteenkuuluvuutta ja lisätä rakenteellisiin toimiin kohdistuvia vaatimuksia. On olennaisen tärkeää vahvistaa jatkuvasti kyseistä yhteiskuntamallia, jonka keskeisiä poliittisia arvoja ovat kansalaisten osallistuminen demokraattiseen prosessiin, ammattitaidon kehittäminen, julkisten palvelujen saatavuus, yhtäläiset mahdollisuudet ja perusturvan takaaminen kaikille.

2.4. Yhteisön tuen tulisi pienentyä sitä mukaa kuin tuloksia saavutetaan. Sen tulisi olla oikeasuhtaista ja se tulisi kohdentaa ensisijaisesti hankkeisiin, jotka määritellään yhteisön johdolla mutta paikallisesti saavutetun yksimielisyyden pohjalta ja joiden toteuttamiseen yhteiskunnalliset toimijat ja yksityinen sektori osallistuvat. Tässä yhteydessä on myös olennaista, että tulevassa koheesiopolitiikassa otetaan huomioon aikaisemmat kokemukset ja sovelletaan käytäntöjä, jotka saavutettujen

tulosten perusteella ovat osoittautuneet parhaiksi. Tämä peruseriaate tulisi kirjata yhtenä edellytyksenä koheesiopolitiikkaa koskevaan tulevaan säännöstyöhön. On aiheellista myös kehittää ja parantaa rakennerahastojen puitteissa toteutettujen toimenpiteiden tehokkuuden arviointimenetelmiä.

2.5. Yrityksille kohdistetut suorat tuet aiheuttavat kilpailuvääristymiä, jotka ovat alueiden kannalta tuhoisia. Yleisemmät tuet saattavat kuitenkin olla tarpeen yrittäjyyden kannustamiseksi, kunhan ne eivät häiritse markkinoiden toimintaa. Tällaisten tukien kohteena voivat olla uusien toimintamuotojen luominen, kehitysstrategia ja pienyrityksille suunnattu tutkimus ja koulutus.

2.6. ETSK kannattaa siis aktiivista tukipolitiikkaa alueiden kilpailukyvyyn edistämiseksi ja vähiten kehittyneiden maiden ja alueiden hyväksi (koheesiopolitiikan tavoite 1). Tähän on osoitettava merkittävät varat, jotka on kohdennettava yleissivistävään ja ammatilliseen koulutukseen, perusrakenteisiin ja kestäväan kehitykseen, yrittäjyyden ja pk-yritysten tukemiseen sekä kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden kapasiteetin lisäämiseen paikallisen toiminnan edistämiseksi. Tätä politiikkaa tulisi harjoittaa noudattaen peruseriaatteita, jotka ovat olleet koheesiotoimien pohjana vuodesta 1988 lähtien ja joiden on edelleen pysyttävä toiminnan perustana. Nämä periaatteet ovat keskittäminen, ohjelmointi, täydentävyys ja kumppanuus.

2.7. ETSK vaatii Euroopan unionia jatkamaan toimenpiteitä niiden EU:n alueiden hyväksi, jotka unionin laajentuessa jäävät tilastollisista syistä pois tavoite 1:n piiristä. Unionin tuki on kohdennettava toimiin, joilla pyritään edistämään ammattitaidon kehittämistä ja yrittäjyyttä sekä luomaan työpaikkoja. ETSK katsoo, että eräät nykyisin tavoite 1:n piiriin kuuluvista alueista tarvitsevat edelleen tukea vuoden 2006 jälkeen. Ei ole hyväksyttävää, että ne menettävät oikeuden tukeen vain sen vuoksi, että unionin laajentuminen pienentää automaattisesti yhteisön asukaskohtaista BKT:tä. ETSK muistuttaa painokkaasti, että tämän historiallisen tapahtuman yhteydessä on tarpeen jatkaa aluepoliittisia koheesiotoimia koko unionin alueella.

2.7.1. Nykyinen jako tavoite 1, 2, ja 3 -tukiin, joiden tukitasot sekä toiminnan suuntaviivat poikkeavat toisistaan, tulee korvata joustavammalla järjestelmällä. Kolme eri tukitasoa on säilytettävä siten, että suurin tuki osoitetaan jäljelle jääville ja uusille tavoite 1 -alueille. Jäljelle jääville tavoite 2 -alueille sekä aikaisemmille tavoite 1 -alueille osoitettava asukaskohtainen tuki jää tätä vähäisemmäksi, ja laajentuneen EU:n muille alueille myönnetään huomattavasti pienempää tukea. Viimeksi mainitut tuet tulee suunnata kokonaan ammattitaidon kehittämiseen ja kokemusten vaihtoon alueiden välillä.

2.8. ETSK kannattaa jäsenvaltioiden ja unionin solidaarisen tuen jatkamista vakavista rakenneongelmista kärsiville alueille (syrajaisimmat alueet, saaristoalueet, vuoristoalueet, erillisalueet, erittäin harvaan asutut alueet), jotka tarvitsevat erityistukea autioitumisen estämiseksi sekä yleishyödyllisten palvelujen, esimerkiksi viestintä- ja liikenneverkkojen turvaamiseksi (laajakaistayhteydet mukaan luettuna). Laajentumiseen liittyvät koheesiotoimien uudistukset eivät saa merkitä näille erittäin haavoittuville alueille osoitetun tuen heikentämistä. On myös edistettävä henkilövoimavarojen kehittämistä, jonka tulee säilyä yhtenä tärkeimmistä perustavoitteista ja johon on tarpeen osoittaa EU:n tasolla lisäresursseja. Yhteisön solidaarisen tuen tuottama lisäarvo ilmenee siten, että saadut kokemukset ovat onnistuneita ja että alueet integroituvat unionin politiikan suuriin linjoihin.

3. Hallinto

3.1. On välttämätöntä parantaa koheesiopolitiikan hallintoa, sillä siitä riippuu yhteisön koheesiopolitiikan tuottama lisäarvo. Tehokkaan yhteenkuuluvuuspolitiikan tulee olla selkeää, ja kyseisen politiikan edunsaajien, joiden tulee samalla olla myös sen toteuttajia, on ymmärrettävä sitä ja oltava siitä yhtä mieltä. Siihen tulee integroida kaikki tekijät, jotka voivat vaikuttaa taloudelliseen, sosiaaliseen ja inhimilliseen tai kulttuuri- ja ympäristöalan kehitykseen. Nämä tekijät vaikuttavat olevan entistä kiinteämmässä yhteydessä toisiinsa.

3.2. ETSK toistaa kehotuksensa yksinkertaistaa perusteellisesti koheesiopolitiikan täytäntöönpanomenettelyjä. Komitea katsoo, että tämän Euroopan unionin keskeisen politiikanalan uskottavuus on mahdollista säilyttää vain radikaalin uudistuksen avulla. Pääasiassa toimintaa koskevan huolenaiheen lisäksi on mainittava vaatimus ennakoarviointia koskevan järjestelmän luomisesta sekä tutkimuksesta, jossa käsitellään kilpailukyvyyn todellista lähentymistä ja dynaamisia tekijöitä määrittävien muuttujien kehitystä ja suuntauksia.

3.3. ETSK on jo useaan otteeseen vahvistanut tukevuksensa rakennerahastojen peruseräpäätösten säilyttämistä ja kehittämistä vuonna 2007 alkavalla ohjelmointikaudella. Jo aiemmin mainitun, keskittymisen tulevaisuutta koskevan keskustelun lisäksi on huolehdittava siitä, että rakennerahastojen ohjelmien suunnittelussa ja hallinnoinnissa noudatetaan tinkimättä läheisyysperiaatetta. Tämä merkitsee sellaisten toimintalinjojen kehittämistä, joissa suositetaan paikallisten toimijoiden sekä talous- ja yhteiskuntaelämän osapuolten täysimääräistä ja aktiivista osallistumista ohjelmiin, sen sijaan että toteutettaisiin aloitteita,

joilla vain vahvistettaisiin jäsenvaltioiden hallitusten roolia. ETSK ei olisi valmis hyväksymään sellaista ehdotusta, jossa rakennerahastojen valvonta jäisi tosiasiaissa jäsenvaltioiden hallitusten tehtäväksi.

3.4. Ehkä tärkein tapa, jolla Euroopan unioni voisi parantaa tehtäväjakoja päätöksenteon useiden eri tasojen välillä, olisi ryhtyä päättäväisiin toimenpiteisiin toissijaisuusperiaatteen noudattamisen turvaamiseksi päätöksentekoprosessin kaikissa vaiheissa. Euroopan unionin, jäsenvaltioiden ja alueiden välistä tehtäväjakoja on ehdottomasti parannettava, jotta voidaan välttää päällekkäisyyttä ja liiallisia viivytyksiä. Unionin tulisi määrittellä suuret linjat Lissabonissa asetettujen tavoitteiden pohjalta ja alueilla tulisi olla vastuu täytäntöönpanosta. Jäsenvaltioiden taas tulisi vastata lopputarkastuksista.

3.5. Hyvä eurooppalainen hallintotapa perustuu edustukselliseen ja osallistuvaan demokratiaan. Talous- ja yhteiskuntaelämän toimijoiden roolia on tarkistettava ja vahvistettava. Taloudellis-yhteiskunnallisten järjestöjen tulisi paikallisviranomaisten kumppaneina osallistua suoraan tärkeimpien tavoitteiden määrittämiseen Euroopan unionin ensisijaisten tavoitteiden pohjalta. Niiden tulisi myös osallistua seurantaan ja arviointiin paikallisten tai alueellisten ohjauskomiteoiden kautta. Kumppanuuteen perustuva menettelytapa on osoittautunut ratkaisevaksi tekijäksi koheesiotoimien onnistumisen kannalta. ETSK kannattaa kyseistä menettelytapaa koheesiopolitiikan olennaisena osana. Todellinen kumppanuus kaikkien talous- ja yhteiskuntaelämän osapuolten kanssa ohjelmityön kaikissa vaiheissa on olennaisen tärkeää tämän tyyppisen politiikan täytäntöönpanon tehostamiseksi. Pyrkimykset heikentää kumppanuuden asemaa koheesiopolitiikkaan liittyvissä aloitteissa vain vähentävät ja heikentävät toimien vaikutusta ja kiinnostavuutta. Tätä aihetta koskevassa valmisteleavassa lausunnossaan⁽¹⁾ ETSK tekee konkreettisia ehdotuksia edellä mainittujen periaatteiden sisällyttämiseksi uusiin säädöksiin.

3.6. Liian jäykkä ohjelmointi ”yhtenäisten ohjelma-asiakirjojen” (DOCUP) välityksellä tulisi korvata tavoitesopimuksilla. Merkittävä osa ohjelmista olisi suunnattava kokonaistukina talous- ja yhteiskuntaelämän toimijoita edustaville tai niitä lähellä oleville paikallisjärjestöille käytettäväksi pienten hankkeiden hallinnointiin. On turvaututtava järjestelmällisesti pk-yrityksiä koskeviin uusiin rahoitusjärjestelyihin.

(1) Kumppanuus rakennerahastotoimien toteutuksessa, lausuntonumero.

3.7. Täydentävyyden käsitteestä on tehtävä joustava ja sen on oltava yhteydessä tavoitteiden toteuttamiseen eikä yksittäisten hankkeiden täytäntöönpanoon. EU voisi siten olla ainoa julkisen tuen lähde Lissabonissa asetettujen tavoitteiden mukaisten kohdennettujen prioriteettien toteuttamiseksi.

3.8. Tulisi perustaa yksi ainoa rakennerahasto, jonka toiminta olisi monivuotista mutta jossa jaettaisiin ohjeellisia rahoitussuunnitelmia ja joka olisi riittävän joustava, niin että kapasiteetiltaan parhaille alueille tai maille voitaisiin myöntää hyvien suoritusten perusteella suoritusvaraus. Varauksen avulla olisi mahdollista valmistella myös innovatiivisia hankkeita ja toteuttaa ne määräajan kuluessa sekä myöntää lisäksi hätärahoitusta erityisen vaikeissa tilanteissa.

3.9. ETSK katsoo, että keskustelut tulevasta koheesiopolitiikasta on aloitettava ensi tilassa. Niihin on varattava riittävästi aikaa, jotta keskustelu ei supistu pelkästään rahoitusnäkökoh- tien tarkasteluksi, sen sijaan että otettaisiin huomioon taloudel- liset ja yhteiskunnalliset osatekijät, joiden käsittely on välttämä- töntä unionin laajentumisen ja kiihtyvän maailmanlaajuistumi- sen yhteydessä. Keskustelua on käytävä todella perusteellisesti ja avoimesti, ja keskeinen sija siinä on varattava kansalaisyhteiskunnan toimijoille.

4. Alueiden yhteistyö

4.1. Alueiden välisen yhteistyön merkityksestä ja Euroopan unionin toimien tuomasta yhteisön lisäarvosta vallitsee laaja yksimielisyys. Se vahvistettiin Eurooppa-neuvoston epävirallis- sessa kokouksessa Khalkidikessa 16. toukokuuta 2003.

4.2. Kun otetaan huomioon laajentumisen ja maailmanlaa- juistumisen vaikutukset, koheesiopolitiikalla on kehitettävä yhteisöä entistä monikeskuksisemmaksi. Tämä perustava poliittinen linjanveto edellyttää sekä yhteisiä tavoitteita että Euroopan monimuotoisuuden tunnustamista. Huolimatta täy- täntöönpanoon liittyvistä vaikeuksista rajatylittävä, valtioiden- välinen ja alueidenvälinen yhteistyö tunnustetaan pitkään rinnakkain eläneiden alueiden keskeisiksi integraatiovälineiksi. Sisäiset raja-alueet, jotka ovat usein syrjäisiä, löytävät uutta dynamiikkaa uuden solidaarisuuden ja täydentävyyden kautta. Toukokuun 1. päivän 2004 jälkeen syntyy uusia suuria sisäisiä raja-alueita. Interreg-ohjelmaa on jatkettava ja laajennettava, mutta sille on asetettava uudet ensisijaiset tavoitteet ja sen hallinnointimenetelmiä on kevennettävä merkittävästi yksin- kertaistamalla menettelyjä radikaalisti.

4.3. Aiempiin ohjelmiin liittyneiden toimien liiallinen haja- naisuus on epäilemättä ollut haitallista ohjelmien tehokkuuden, näkyvyyden ja ymmärrettävyyden kannalta. ETSK suosittaakin ensisijaisten tavoitteiden keskittämistä suuriksi linjoiksi, joiden avulla voitaisiin parantaa valtakunnan rajat ylittävien alueiden kilpailukykyä (esim. yliopistoverkko, tutkimusjärjestelmä, pk- yritysten yhteiset tukirakenteet, viestintä- ja liikenneyhteyksien parantaminen, yhteinen ohjelma kestävän kehityksen edistämiseksi jne.).

4.4. Myös raja-alueyhteistyötä unionin ulkopuolisten mai- den kanssa (mukaan luettuna uudet Itä-Euroopassa sijaitsevat naapurivaltiot ja Välimeren alueen maat) on vahvistettava laajentuneessa unionissa, jossa ei haluta pystyttää toista Berliin- nin muuria. Raja-alueilla on myös pyrittävä luomaan yhteis- henkeä, tutustumaan naapureihin entistä paremmin ja hyödyn- tämään toisiaan täydentäviä mahdollisuuksia.

4.5. Lissabonissa asetettujen tavoitteiden toteuttamiseksi ETSK suosittelee Euroopan unionin alueiden sekä talous- ja yhteiskuntaelämän toimijoiden välisiä ohjelmia hyvien käytän- teiden vaihtamiseksi esimerkiksi seuraavien tavoitteiden yhtey- dessä: syrjäytymisen torjunta, miesten ja naisten tasa-arvo, työllisyysasteen nostaminen, osaamistalouden edistäminen, tutkimuksen tehostaminen, koulutuksen laatu, yrittäjyys, pienyrityksiä koskevan peruskirjan täytäntöönpano.

4.6. Alueidenvälisen yhteistyötoimien tukemiseksi ETSK ehdottaa menetelmää, joka ei ole byrokraattinen, ja torjuu ajatuksen hallinnoinnin jättämisestä jäsenvaltioiden tehtäväksi. ETSK kannattaa painokkaasti sellaisen eurooppalaisen järjestel- män perustamista, joka on alueiden sekä talous- ja yhteiskun- taelämän toimijoiden vapaasti käytettävissä ja joka mahdollis- taa yhteisrahoituksen jäsenvaltioiden (ja myös unionin ulko- puolisten maiden) kanssa. Tällaisen yhteistyöjärjestelmän hal- linnointi voitaisiin uskoa unionin erityisvirastolle, jonka tehtävänä olisi myös järjestää tapaamisia kokemustenvaihdon edistämiseksi.

5. Päätelmät

5.1. Yhteisön alueellisen yhteenkuuluvuuspolitiikan tavoit- teena tulee olla sellaisten unionin alueiden kilpailukyvyyn parantaminen, joiden voimavaroista osa jää hyödyntämättä, ja tavoitteen saavuttamiseksi tulee toteuttaa ratkaiseva uudistus. Yhteenkuuluvuuspolitiikan tavoitteena ei tule pitää kehitysero- jen tasaamista julkisten tukien avulla. EU:n on tukeuduttava toimissaan aiempiin onnistuneisiin kokemuksiin ja alueidenvä- liseen yhteistyöhön ja tuotettava todellista lisäarvoa. Yhteisön

lisäarvo varmistaa vähiten kehittyneiden alueiden integroitumisen Euroopan unionin keskeisiin poliittisiin linjoihin.

5.2. ETSK kannattaa taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta koskevan politiikan tärkeimpien tavoitteiden ja menetelmien radikaalia uudistusta, jotta voidaan vastata unionin laajentumisen ja osaamistalouden mukanaan tuomiin haasteisiin. Uuden koheesiopolitiikan vuosiksi 2007–2013 on ennen muuta oltava johdonmukaista Lissabonin strategian kanssa, jonka mukaan Euroopan unionista on tultava maailman

kilpailukykyisin tietoon perustuva talous. Koheesiopolitiikan avulla on annettava kaikille alueille keinot osallistua omine vahvuuksineen täysimääräisesti strategian toteuttamiseen.

5.3. Uudistuksen keskeisiä tekijöitä ovat kilpailukyky ja alueiden yhteistyö. Uudistuksen onnistumisen varmistavat uudet hallintomenettelyt, jotka perustuvat avoimuuteen, menettelyjen yksinkertaistamiseen ja todelliseen kumppanuuteen paikallisten ja alueellisten talous- ja yhteiskuntaelämän toimijoiden kanssa.

Bryssel 25. syyskuuta 2003.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Roger BRIESCH

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Yhteisön muiden politiikkojen vaikutus taloudelliseen ja sosiaaliseen koheesioon”

(2004/C 10/20)

Aluepolitiikasta vastaava Euroopan komission jäsen Michel Barnier pyysi komission nimissä 23. heinäkuuta 2002 Euroopan talous- ja sosiaalikomiteaa laatimaan lausunnon aiheesta ”Yhteisön muiden politiikkojen vaikutus taloudelliseen ja sosiaaliseen koheesioon”.

Asian valmistelusta vastannut ”talous- ja rahaliitto, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus” -jaosto antoi lausuntonsa 11. syyskuuta 2003. Esittelijä oli Georgios Dassis.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 24. ja 25. syyskuuta 2003 pitämässään 402. täysistunnossa (syyskuun 25. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 66 ääntä puolesta ja 21 ääntä vastaan 10:n pidättyessä äänestämästä.

1. Alustavat huomiot

1.1. Viimeaikaiset merkittävät tapahtumat osoittavat, että unionin poliittisen yhdentymisen tiellä on edelleen vaikeita ongelmia. Tiettyjen unionin jäsenvaltioiden hallitukset näyttävät unohtaneen etenkin 70- ja 80-luvuilla esitetyt näkemykset, joiden mukaan Euroopan valtioiden ainoana vaihtoehtona on yhdentyminen, sillä kukin valtio yksinään ei kykene vaikuttamaan asioihin maailmanlaajuisella tasolla.

Taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus on kuitenkin talous- ja rahaliiton ja sisämarkkinoiden loppuunsaattamisen

ohella yksi perussopimuksissa määritetyistä ja perustuslakiluonnoksessa vahvistetuista perustavoitteista.

Uusien olosuhteiden syntymiseen ovat vaikuttaneet etenkin

- markkinoiden yhä kiihtyvä globalisoituminen
- EU:n laajentuminen ja Keski- ja Itä-Euroopan maiden liittyminen unioniin
- tietoyhteiskunnan ja osaamistalouden hallitseva asema
- alkaneen vuosisadan yleisemmät sosiaaliset ja poliittiset ominaispiirteet.